

Технологія управління ліквідністю комерційних банків: теоретичний аспект

Федишин М.П.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів
та фінансового посередництва
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Слусаряк М.М.

магістр
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

У статті проаналізовано основні теоретико-методологічні особливості управління ліквідністю банків в сучасних умовах. Визначено поняття, суть та значення ліквідності для банків, необхідність її регулювання та управління. Зазначено основні принципи, якими має керуватися у своїй діяльності банк, щоб запобігти надмірному підвищенню ризику ліквідності. Підсумовано, що ліквідність комерційного банку здебільшого визначається такими якісними чинниками, як структура та стабільність ресурсної бази і структура та якість портфеля активів.

Ключові слова: банківський менеджмент, управління, ліквідність, завдання, принципи, зобов'язання.

Федишин М.П., Слусаряк М.М. ТЕХНОЛОГИЯ УПРАВЛЕНИЯ ЛИКВИДНОСТЬЮ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

В статье проанализированы основные теоретико-методологические особенности управления ликвидностью банков в современных условиях. Определено понятие, суть и значение ликвидности для банков, необходимость ее регулирования и управления. Указано основные принципы, которыми должен руководствоваться в своей деятельности банк, чтобы предотвратить чрезмерное повышение риска ликвидности. Подведены итоги в том, что ликвидность коммерческого банка в основном определяется такими качественными факторами, как структура и стабильность ресурсной базы и структура и качество портфеля активов.

Ключевые слова: банковский менеджмент, управление, ликвидность, задание, принципы, обязательства.

Fedyshyn M.P., Slusaryak M.M. TECHNOLOGY OF LIQUIDITY MANAGEMENT OF A COMMERCIAL BANKS: THEORETICAL ASPECT

The article analyzes the main theoretical and methodological peculiarities of liquidity management of banks in modern conditions. The concept, essence and importance of liquidity for banks, necessity of its regulation and management are defined. The principles on which the bank should operate in order to prevent an excessive increase in liquidity risk is indicated. The stages of the bank management process are analyzed in accordance with the degree of stability of liabilities and the degree of liquidity of assets. Summed up, that the liquidity of a commercial banks is largely determined by such qualitative factors as the structure and stability of the resource base and the structure and quality of the portfolio of assets.

Keywords: bank management, management, liquidity, task, principles, liquidity, obligation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. За останні роки докорінним чином змінилися погляди на банки та банківську діяльність. З одного боку, це пояснюється змінами умов функціонування банків, а з другого, – дедалі очевиднішими стають процеси інтеграції банківських систем, посилення фінансової конкуренції, розвиток інформаційних технологій та висока волатильність фінансових ринків. А такі фактори, як відсутність достатньої кількості платоспроможних позичальників, альтернативних кредитуванню напрямів інвестування коштів,

недостатній рівень довіри суб'єктів економіки до банківської системи, ставлять перед вітчизняними банківськими установами надзвичайно складні завдання. Особливо це стосується вдосконалення процесів управління банківською ліквідністю на всіх її рівнях. Адже втрата банком своєї ліквідності може стати причиною втрати банком коштів, призвести до проблем у фінансово-господарській діяльності чи навіть банкрутства клієнтів банку.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням питань ліквідності комерційних бан-

ків, вивченням підходів до її регулювання та управління займалися такі відомі науковці, як А. М. Герасимович, М. І. Савлук [1], А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна [2], Л. О. Примостка [3], Дж. Ф. Сінкі, Е. Дж. Долан, П. С. Роуз, О. І. Лаврушин [4], М. М. Ямпольский. Аналіз опублікованих практичних напрацювань з цього питання дають змогу зробити висновок про те, що в умовах фінансово-економічної нестабільності регулювання та управління ліквідністю є життєво важливим для забезпечення ефективної банківської діяльності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Головними цілями статті є теоретичне обґрунтування поняття, необхідності та значення ліквідності, розширення системи заходів з регулювання та управління ліквідністю банків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ліквідність банку – це його здатність швидко і в повному обсязі задовольняти невідкладні потреби у грошових коштах. Найбільший попит на ліквідні засоби виникає у банків з двох основних причин:

– через зняття клієнтами коштів зі своїх рахунків;

– надходженням кредитних заявок, які банк вирішує задовольнити [5, с. 588].

Поняттю «ліквідність комерційного банку» у спеціалізованій літературі даються різні визначення. З одного боку, ліквідністю вважається здатність банку виконувати свої зобов'язання у визначений термін [1-2]. Причому це стосується не тільки повернення вкладених коштів та виплати відповідного відсотка, але й з видачі кредитів. Деякі автори пропонують визначення ліквідності як здатності банку виконати свої зобов'язання перед клієнтами з урахуванням майбутнього вивільнення коштів, вкладених в активні операції, і можливих позик на грошовому ринку [3-5].

З іншого боку, під ліквідністю розуміють співвідношення сум активів і пасивів з однаковими термінами [6, с. 709]. Також ведеться мова про більш ліквідні і менш ліквідні активи банку з позиції можливості швидкого перетворення їх у кошти. В інструктивних матеріалах НБУ ліквідність банку трактується як здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань, яка визначається збалансованістю між строками і сумами погашення розміщених активів та строками і сумами виконання зобов'язань банку, а також строками та сумами інших джерел і напрямів використання коштів (надання кредитів, інші витрати) [7-9].

Таким чином, ліквідність комерційного банку означає його можливість вчасно й повно забезпечувати виконання своїх боргових та фінансових зобов'язань перед усіма контрагентами, визначається наявністю достатнього власного капіталу банку, величиною та оптимальним розміщенням коштів за статтями активу та пасиву балансу з урахуванням відповідних строків.

Ліквідність тісно пов'язана (а іноді і змішується) з поняттям платоспроможності, яке тлумачиться як здатність банку своєчасно і в повному обсязі відповідати за своїми зобов'язаннями. Ліквідність банку значною мірою визначає його платоспроможність, яка залежить і від ряду інших чинників, таких як розмір капіталу, спеціалізація та диверсифікація банківських послуг, загальний рівень ризиковості діяльності, співвідношення власних і залучених коштів.

Сутність проблеми ліквідності полягає в тому, що попит на ліквідні засоби рідко дорівнює їх пропозиції в будь-який момент часу, тому банк постійно має справу або з дефіцитом ліквідних коштів, або з їх надлишком.

Дефіцит ліквідних засобів призводить до порушення нормативних вимог центральних банків, штрафних санкцій і, що найнебезпечніше для банку – до втрати депозитів.

Система управління ризиком ліквідності в українських банках найчастіше передбачає існування трьох рівнів:

– стратегічне управління ліквідністю здійснюється шляхом розробки фінансового плану на поточний рік у частині структури депозитної бази та рівня дохідних активів;

– тактичне управління ліквідністю, що здійснюється Комітетом управління активами та пасивами. На нарадах якого аналізується поточний стан ліквідності банку, структура активів та пасивів за строками до погашення, сталість залишків на поточних рахунках клієнтів, ситуація на фінансових ринках та її вплив на ліквідність банку;

– оперативний менеджмент ліквідності здійснюється щоденно управлінням ризиків шляхом приведення у відповідність поточних виплат та надходжень банку, визначення щоденної потреби в ліквідних коштах та вибір раціональних джерел їх поповнення для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [1, с. 462].

Так можна виділити основні завдання оперативного управління ліквідністю:

– контроль за дотриманням обов'язкових нормативів ліквідності;

- визначення планового періоду дія оцінювання потреб ліквідності;
- розподіл планового періоду на інтервали згідно з термінами виконання активів та зобов'язань;
- групування активів і пасивів банку за термінами;
- прогнозування обсягів та строків проведення активних і пасивних операцій банку в межах обраного періоду;
- обчислення розриву ліквідності (фактичного та прогнозованого) у кожному із зафіксованих інтервалів;
- обчислення сукупного (кумулятивного) розриву ліквідності протягом планового періоду;
- складання плану дій у разі виникнення дефіциту або позитивного сальдо ліквідності;
- моніторинг ліквідної позиції банку [3, с. 146].

Ефективна система управління має постійно забезпечувати достатній рівень ліквідності за мінімальних витрат, тому набуває важливого значення застосовуваний банком інструментарій управління ліквідністю, зокрема методи оцінювання потреби в ліквідних коштах, доступність джерел їх поповнення для кожного банку, стратегії управління ліквідною позицією. Отже, у цій ситуації актуальним є питання управління ризиком ліквідності.

Ризик ліквідності – це ризик того, що банк не зможе виконати свої зобов'язання за виплатами при настанні строку їх погашення у звичайних або непередбачених умовах. Ризик ліквідності включає неможливість управляти незапланованим скороченням або змінами в джерелах фінансування. Ризик ліквідності також виникає внаслідок нездатності розпізнати або врахувати зміни кон'юнктури ринку, які впливають на здатність швидко реалізувати активи з мінімальною втратою їх вартості [10, с. 29].

Надмірна ліквідність породжує дилему «ліквідність – прибутковість», адже найбільш ліквідні активи не генерують доходів. Якщо фактична ліквідність значно перевищує необхідний рівень або встановлені нормативи, то діяльність банку негативно оцінюється акціонерами з погляду не повністю використаних можливостей для отримання прибутку [11, с. 633]. Імовірність настання ситуації невідповідності між попитом і пропозицією ліквідних коштів називають ризиком незбалансованої ліквідності. Очевидно, що ризик ліквідності майже завжди супроводжує банківську діяльність.

Управління ліквідністю спрямоване на досягнення достатнього рівня ліквідних активів та підтримку диверсифікованої ресурсної бази, а також на дотримання банківського законодавства та нормативно-правових актів щодо управління ризиком ліквідності [1, с. 463].

З огляду на винятково важливу роль ліквідності в життєдіяльності банків та підтримці рівноваги банківської системи в цілому в багатьох країнах органами банківського нагляду та законодавством передбачено встановлення норм ліквідності. Банки зобов'язані підтримувати показники ліквідності не нижчими від певного рівня (норми), що визначається з урахуванням нагромадженого досвіду та конкретних економічних умов у країні. Такий метод спрямований насамперед на здійснення контролюючої функції за станом ліквідності комерційних банків, але іноді спонукає керівництво банків до послаблення уваги до даної проблеми і сприйняття її не як власної, а такої, що може бути вирішена через втручання центрального банку і надання стабілізаційних кредитів [12, с. 28]. Як показує зарубіжний і вітчизняний досвід, така позиція є глибоко помилковою і призводить здебільшого до трагічних наслідків, коли банк перестає існувати. Після втрати ліквідності відновити репутацію банку та довіру до нього з боку клієнтів практично неможливо.

У багатьох зарубіжних країнах, показники ліквідності банків розраховуються за співвідношенням активних і пасивних статей балансу, згрупованих за строками, і є обов'язковими для виконання всіма банками (Японія, Франція, Великобританія, Росія, Німеччина) [6, с. 711]. Проте, у деяких країнах, наприклад у США, немає обов'язкових нормативів ліквідності, і банки самостійно вирішують дану проблему. Але органи банківського нагляду постійно здійснюють контроль за станом ліквідності і оцінюють якість управління нею в ході перевірок на місцях за рейтинговою системою "CAMEL", де ліквідність розглядається як один з найважливіших показників діяльності.

Централізований підхід до регулювання банківської ліквідності використовується і Національним банком України через встановлення обов'язкових нормативів [7].

НБУ обрав шлях поступової децентралізації процесу управління ліквідністю банків. Якщо на етапі формування банківської системи регулювання здійснювалось через встановлення ряду економічних нормативів ліквід-

ності, якими визначались як суми, так і строки залучення та розміщення коштів (до одного місяця, до трьох місяців), то в даний час відповідність строків регулюється банками самостійно, а кількість обов'язкових нормативів ліквідності скоротилась до трьох (табл. 1).

Як можна побачити з табл. 1, нормативи ліквідності за 2016-2018 роки знаходяться у межах норми, проте спостерігається значне коливання нормативу поточної ліквідності Н5 який у 2017 році збільшився на 31,41%, а у 2018 році зменшився на 12,43%. Також спостерігалось значне зниження нормативу миттєвої ліквідності на 14,59% у 2017 році та 4,98% у 2018 році, основною причиною такого коливання є збільшення рівня позикового капіталу через несприятливу ситуації на ринку.

Управління банківською ліквідністю варто розглядати як складний багатоетапний та безперервний процес, що є сукупністю підходів і методів, за допомогою яких здійснюють діагностику та планування ліквідності (через аналіз та коригування внутрішніх чинників) і тому досягається оптимальне співвідношення між активами та зобов'язаннями за обсягами, термінами та валютами, що дає змогу банкам обмежити рівень ризику незбалансованої ліквідності та досягти максимізації прибутковості за умов обов'язкового дотримання її нормативів [14, с. 79].

З банківською ліквідністю пов'язане широке коло питань, які не можуть бути вирішені лише встановленням мінімальних вимог до рівня ліквідних коштів. Додержання нормативів є необхідною, але не достатньою умовою ефективності процесу управління ліквідністю. Ефективна система управління

має постійно забезпечувати достатній рівень ліквідності при мінімальних витратах, тому важливе значення мають методи управління ліквідністю, методи оцінювання потреби в ліквідних коштах та доступність джерел їх поповнення для кожного банку. Вибір найприйнятніших підходів до управління ліквідністю залишається прерогативою керівництва банку і залежить від ряду внутрішніх та зовнішніх чинників [15, с. 414].

У процесі управління перед менеджментом кожного конкретного банку постають завдання глибокого розуміння сутності проблем ліквідності, пошуку оптимальних методів управління, організації адекватних систем контролю та оцінювання потреб у ліквідних засобах, забезпечення доступних джерел їх поповнення, створення власних систем управління ліквідністю.

Вирішуючи зазначені завдання, необхідно враховувати не лише можливості банку та потреби клієнтури, а й такі чинники, як політична та економічна ситуація в країні, стан грошового ринку, наявність та досконалість законодавства, надійність клієнтів та партнерів, рівень ризиковості банківських операцій, розвиток ринку цінних паперів, компетентність фахівців тощо. Для вітчизняних банків процес створення ефективних систем управління ліквідністю ускладнюється кризовими явищами в економіці, недостатнім рівнем кваліфікації та досвіду банківських кадрів.

Щоб запобігти надмірному підвищенню ризику ліквідності, менеджмент банку має керуватися у своїй діяльності такими принципами:

- пріоритетність ліквідності, у тому числі й при виборі напрямків розміщення коштів;

Таблиця 1

**Значення економічних нормативів ліквідності
по банківській системі України у 2016-2018 роках**

№	Норматив		Станом на			Відхилення (+,-)	
			01.04 2016 р.	01.04 2017 р.	01.04 2018 р.	2017 р. до 2016 р.	2018 р. до 2017 р.
1	Н4	Норматив миттєвої ліквідності (не менше 20 %)	76,52	61,93	56,95	-14,59	-4,98
2	Н5	Норматив поточної ліквідності (не менше 40 %)	84,13	115,54	103,11	31,41	-12,43
3	Н6	Норматив короткострокової ліквідності (не менше 60 %)	89,54	95,76	92,87	6,22	-2,89

Джерело: [13]

– постійність аналізу потреб банку в ліквідних засобах з метою уникнути як їх надлишку, так і дефіциту;

– планування та прогнозування дій банку в разі виникнення незбалансованої ліквідності та кризових ситуацій;

– взаємозв'язок ризику ліквідності з іншими сферами діяльності, такими як залучення та розміщення коштів, а також управління ризиком відсоткових ставок [1, с. 468].

Стан ліквідності комерційного банку здебільшого визначається такими якісними чинниками, як структура та стабільність ресурсної бази і структура та якість портфеля активів.

Хоча ризик ліквідності може виникнути внаслідок проведення активних операцій, але більша частина проблем ліквідності виникає за межами банку і пов'язана з його клієнтами. Ризик ліквідності клієнтів трансформується в ризик ліквідності банку.

Процес управління ліквідністю має включати постійний аналіз ресурсної бази з погляду стабільності та ймовірності зняття клієнтами коштів зі своїх рахунків. Результати аналізу структури, динаміки та рівня стабільності депозитної бази можуть бути екстрапольовані на майбутнє і використані при оцінюванні потреби в ліквідних активах, які банк має підтримувати, щоб знизити ризик ліквідності.

З метою підтримки фінансової стабільності та підвищення стійкості банківської системи до можливих шоків ліквідності Правлінням НБУ 15 лютого 2018 року затверджено новий пруденційний норматив для українських банків – коефіцієнт покриття ліквідністю або LCR (англ. Liquidity Coverage Ratio) – це співвідношення високоякісних ліквідних активів банку до суми, необхідної для покриття підвищеного відтоку коштів з банку протягом 30 днів. Він відображає рівень стійкості банку до короткострокових шоків ліквідності – характерного для кризових періодів явища, коли відбувається значний відтік коштів клієнтів [7].

Виконання нормативу свідчатиме, що банк забезпечений ліквідністю в обсязі, достатньому для повного виконання ним зобов'язань протягом 30 днів в кризових умовах. Враховуючи значний рівень доларизації української банківської системи, банки повинні будуть дотримуватися нормативу LCR як у національній, так і в іноземних валютах.

Згідно з нормами ЄС значення коефіцієнта LCR для банків встановлено на рівні 100%. Період, необхідний для досягнення цього значення банками, буде визначений НБУ за результатами тестових розрахун-

ків. З 1 червня 2018 року розрахунок нормативу LCR здійснюватиметься у тестовому режимі, який триватиме 6 місяців, а з 1 грудня 2018 року норматив LCR стане обов'язковим до виконання. Банки розраховуватимуть його щоденно і звітуватимуть НБУ щомісяця.

Наразі банки готові до впровадження LCR, враховуючи наявний структурний надлишок ліквідності у банківському секторі та високу дохідність державних цінних паперів, які входять до складу високоякісних ліквідних активів.

Висновки з цього дослідження. На даний момент для економіки України особливо актуальною є проблема забезпечення ліквідності банківських установ.

Ліквідність надзвичайно важлива для банків, як складова фінансової стійкості. Кожен банк для забезпечення своєї стабільності має бути впевненим, що у будь-який момент зможе задовольнити потреби своїх кредиторів і позичальників. Для цього йому потрібно підтримувати відповідність між активними та пасивними статтями балансу, між строками повернення кредитів та строками закінчення депозитів. Усі ці процеси включає система управління ліквідністю банку. Стабільне функціонування та подальший розвиток банків залежить від здатності банку організувати ефективно регулювання та управління ліквідністю. Від належного управління ліквідністю залежить не лише спроможність банку розраховуватись за своїми зобов'язаннями, але і задовольняти існуючий попит на ресурси для здійснення активних операцій. Крім того, дотримання встановлених вимог ліквідності є основним свідченням надійності банківських установ, а, отже, і їх ділової репутації.

Щоденна робота з підтримки достатнього рівня ліквідності є неодмінною умовою самозбереження і виживання банків та забезпечує їх стійкість та стійкість банківської системи загалом. Без якісного управління банківські установи не зможуть надавати послуги щодо обслуговування фізичних і юридичних осіб, належним чином здійснювати кредитну та інвестиційну діяльність, тому підтримка ліквідності повинна мати найвищий пріоритет у роботі менеджменту банків. Раціональне управління залученими коштами створює умови для підтримання відповідного рівня ліквідності банків та довіри клієнтів, а отже і впевненість у власній фінансовій стійкості та і забезпечення фінансової стійкості банківської системи в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А.М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.
2. Банківські операції : підручник /за ред. А.М. Мороза. – К. : КНЕУ, 2008. – 384 с.
3. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: підруч.; 2-ге вид., доп. і перероб. / Л.О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.
4. Банковская система в современной экономике: монография / [под ред. О. И. Лаврушина]. – М.: КНОРУС, 2013. – 800 с.
5. Катан Л.І. Управління ліквідністю комерційних банків / Л.І. Катан, Ю.С. Марченко // Молодий вчений. – 2017. – № 5 (45). – С. 588-591.
6. Кочетигова Т.В. Зарубіжний досвід управління ліквідністю комерційного банку / Т.В. Кочетигова, Д.С. Кожухар // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип.11. – С. 709-712.
7. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>
8. Положення про надання Національним банком України стабілізаційних кредитів банкам України // Постанова Правління НБУ від 13.07.2010 р. № 327. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0540-10>
9. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: Постанова Правління НБУ від 17.09.2015 р. № 615. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>
10. Тарасевич Н.В. Управління ліквідністю банку в сучасних умовах / Н.В. Тарасевич, В.О. Матвієнко // Наукові дослідження розвитку світової економіки: пропозиції, теорії: збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. – 2015. – Ч. 2. – С. 29-35.
11. Литвинюк М.В. Ліквідність банку та банківської системи як показник ефективності діяльності банку та її вплив на прибутковість комерційного банку / М.В. Литвинюк, В.І. Давиденко // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип. 10. – С. 631-636.
12. Євенко Т.І. Управління ліквідністю банківських установ / Т.І. Євенко // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 1-2. – С. 27-30.
13. Значення економічних нормативів по системі банків України: Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
14. Хіміч Н.О. Управління ліквідністю комерційних банків України в умовах нестабільності фінансових ринків / Н.О. Хіміч // Регіональна економіка. – 2008. – № 3. – С. 76-83.
15. Фатюха В. Удосконалення методів управління ліквідністю комерційного банку/В. Фатюха, О. Самченко // Економічний аналіз. – 2011. – Вип.8. – С. 413-415.

REFERENCES:

1. Gerasymovych A. M., Alekseyenko M. D., Parasij-Vergunenko I. M. (2004) Analiz bankivskoyi diyalnosti [Banking analysis]. Kyiv: KNEU (in Ukrainian)
2. Moroz A.M (2008) Bankivski operaciyi [Bank operations]. Kyiv: KNEU (in Ukrainian)
3. Prymostka L. O. (2004) Finansovij menedzhment u банку [Financial management at the bank]. Kyiv: KNEU (in Ukrainian)
4. Lavrushyn O.Y. (2013) Bankovskaya sistema v sovremennoj ekonomyye [Banking system in modern economy]. Moscow: KNORUS (in Russian)
5. Katan L.I., Marchenko Yu.S. (2017) Upravlinnya likvidnistyu komercijnyx bankiv [Liquidity management of commercial banks]. Young scientist, no 5, pp. 588-591.
6. Kochetyhova T.V., Kozhukhar D.S.(2016) Zarubizhnyy dosvid upravlinnya likvidnistyu komertsynoho банку [Foreign experience in managing the liquidity of a commercial bank]. Global and national problems of the economy, vol.11, pp.709-711.
7. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine (2001) Instruktziya pro poryadok rehulyuvannya diyalnosti bankiv v Ukrayini vid 28.08.2001 roku No. 368 (with amendments and modifications) [Instruction on the procedure for regulating the activities of banks in Ukraine dated August 28, 2001 No. 368 (with amendments and modifications)] Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (accessed 01 June 2018)

8. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine (2010) Polozhennya pro nadannya Natsionalnym bankom Ukrayiny stabilizatsiynykh kredytiv bankam Ukrayiny vid 13.07.2010 roku No. 327 [Provisions on the provision by the National Bank of Ukraine of stabilization loans to Ukrainian banks dated July 13, 2010 No. 327]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0540-10> (accessed 01 June 2018)

9. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine (2015) Polozhennya pro zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny standartnykh instrumentiv rehulyuvannya likvidnosti bankivs'koyi systemy vid 17.09.2015 roku No.615 [Provisions on the application by the National Bank of Ukraine of standard instruments for regulating the banking system liquidity dated 17.09.2015, No. 615] Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15> (accessed 01 June 2018)

10. Tarasevich N.V., Matviyenko V.O. (2015) Upravlinnya likvidnistyu banku v suchasnykh umovakh [Management of liquidity of the bank in modern conditions]. Scientific researches of the development of the world economy: proposals and theories: a collection of scientific works on actual problems of economics, part 2, pp. 29-35.

11. Litvinyuk M.M., Davydenko V.I. (2017) Likvidnist banku ta bankivskoyi systemy yak pokaznyk efektyvnosti diyalnosti banku ta yiyi vplyv na prybutkovist komertsynoho banku [Liquidity of the bank and the banking system as an indicator of the efficiency of the bank and its impact on the profitability of a commercial bank]. Economy and Society, vol.10, pp. 631-636.

12. Yevenko T.I. (2013) Upravlinnya likvidnistyu bankivskykh ustanov [Liquidity management of banking institutions]. Economic Journal-XXI, no.1-2, pp. 27-30.

13. National Bank of Ukraine (2018) Znachennya ekonomichnykh normatyviv po systemi bankiv Ukrayiny [The Value of Economic Standards in the System of Banks of Ukraine] Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 (accessed 21 May 2018)

14. Khimich N.O. (2008) Upravlinnya likvidnistyu komertsyynykh bankiv Ukrayiny v umovakh nestabilnosti finansovykh rynkiv [Liquidity management of commercial banks of Ukraine in the conditions of instability of financial markets]. Regional economy, no.3, pp. 76-83.

15. Fatyukha V., Samchenko A. (2011) Udoskonalennya metodiv upravlinnya likvidnistyu komertsynoho banku [Improving the methods of managing the liquidity of a commercial bank] Economic Analysis, no.8, pp. 413-415.